

СЕКТОР ОСИГУРАЊА У СРБИЈИ

извештај за прво тромесечје 2006. године

Тржиште осигурања	2
Учесници на тржишту	2
Структура портфеља осигурања	3
Билансна сума и билансна структура.....	5
Покривеност техничких резерви	8
Показатељи пословања.....	8
Солвентност.....	8
Ликвидност.....	9
Аутоодговорност	9

Тржиште осигурања

Учесници на тржишту

Друштва за осигурање

У првом тромесечју 2006. године одузета је дозвола за рад једном друштву за осигурање, чиме је њихов укупан број смањен за 5% (са 19 на 18). Од укупног броја друштава, 15 друштава се искључиво бави пословима осигурања, 2 друштва само пословима реосигурања, док се 1 друштво бави пословима осигурања и реосигурања. Од друштава која се баве пословима осигурања искључиво животним осигурањем бави се само 1 друштво, искључиво неживотним осигурањем 7 друштава, а 8 друштава бави се и животним и неживотним осигурањем.

Обзиром на обавезу друштава за осигурање да, сагласно одредбама Закона о осигурању, изврше разграничење послова осигурања и реосигурања, као и послове животног и неживотног осигурања до краја 2007. године, рално је очекивати да ће се број друштава у наредном периоду мењати.

Посматрано према власничкој структури капитала, 5 друштава је у већинском страном, а 13 у већинском домаћем власништву (од којих су 2 друштва у државно-друштвеној својини, а 11 друштава у приватној својини).

Преглед података према власничкој структури у првом тромесечју 2006. год

Друштва у већинском страном власништву исказују мало учешће на тржишту осигурања (свега 11%), али чине чак 64% тржишта животног осигурања. *док два највећа друштва учествују са 74% у неживотним осигурањима.*

Стабилизацијом тржишта осигурања и креирањем адекватног окружења, створиће се услови за привлачење озбиљних стратешких партнера, који ће унети у тржиште нове производе, доброг квалитета, као и нова знања. У прилог овоме говори искуство земаља у региону код којих су нови јаки учесници допринели повећању конкурентности постојећих друштава.

Остали учесници на тржишту

У продајној мрежи, поред друштава за осигурање, учествује 39 правних лица, 41 физичко лице-предузетник, једна туристичка агенција, као и 2.578 физичких лица која су добила овлашћење за заступање односно посредовање у осигурању.

Активностима НБС је значајно побољшан квалитет продајне мреже, који ће додатно бити унапређен омогућавањем банкама да врше продају полиса осигурања.

Структура портфеља осигурања

Укупна премија у првом тромесечју 2006. године износила је 9.898 мил. динара (114 мил. евра или 138 мил. USD).

У структури премије учешће неживотних осигурања износило је 90,7%, док је учешће животних осигурања износило свега 9,3%.

У структури премије од неживотних осигурања имовинска осигурања (осигурање имовине од пожара и других опасности и остала осигурања имовине) перманентно захватају највећи део укупне премије тако да у првом тромесечју 2006. год. њихово учешће износи 38,7%, а затим следи осигурање од одговорности због употребе моторних возила са 25,8%.

Премија добровољног пензијског осигурања, Трећег стуба, иако у првом тромесечју 2006. год. има мало учешће у укупној премији осигурања (1,9%), бележи евидентан раст у односу на 2005.годину, када је њено учешће износило 1,2%.

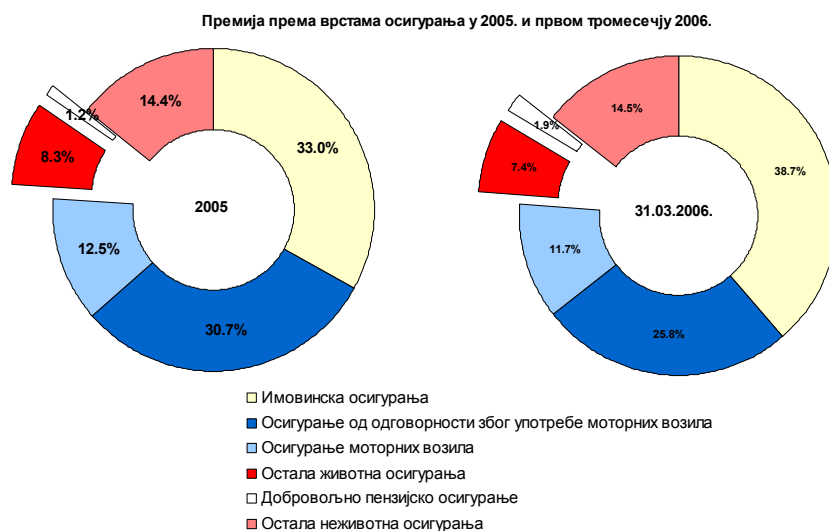
Област добровољног пензијског осигурања је регулисана Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима.

Према одредбама тог Закона, друштва за осигурање која су обављала послове добровољног пензијског осигурања пре ступања на снагу овог

Закона, дужна су да ускладе своје пословање до 31.12.2006. године на један од три начина: пререгистрацијом у друштва за управљање добровољним пензијским фондом и организовањем добровољног пензијског фонда на који ће пренети средства од дотадашњег пословања прикупљена по основу добровољног пензијског осигурања; оснивањем друштва за управљање која ће организовати добровољни пензијски фонд и на тај фонд пренети средства прикупљених по основу добровољног пензијског осигурања, као и преношењем средстава прикупљених по основу добровољног пензијског осигурања добровољном пензијском фонду.

Од 1.04.2006. године ова друштва не могу закључивати уговоре засноване на начелу акумулације средстава.

Добровољним пензијским осигурањем се баве три друштва за осигурање.

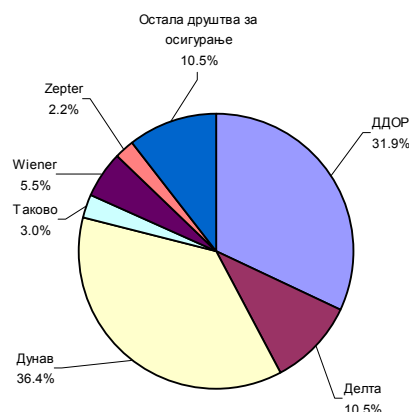

Посматрано по друштвима присутна је велика концентрација портфеља. По висини премије сва друштва за осигурање би се могла поделити у три групе. У **првој** су два највећа друштва за осигурање са 65% у 2005.год., односно 68% у првом тромесечју 2006. године. **Другу** групу образују три друштва која поклањају пажњу развоју животног осигурања, а чије се учешће од 18% у 2005.год. није променило у првом тромесечју 2006. год. **Трећу** групу чине остала друштва са учешћем у 2005. год. и првом тромесечју 2006. год. од 17% и 14% респективно.

Груписање друштава према висини премије у првом тромесечју 2006. год.			
Група	Број друштава	Укупна премија, у мил.дин.	Учешће у укупној премији у %
I	2	6.760	68
II	3	1.799	18
III	13	1.339	14
Укупно	18	9.898	100

Извор: Народна банка Србије

Учешће друштава за осигурање у укупној премији
у првом тромесечју 2006. год.

Највећа два друштва за осигурање захватају 74% укупне премије неживотних осигурања у првом тромесечју 2006.год., док скоро 40% укупне премије животних осигурања се односи на два друштва која су у већинском страном власништву, а која у укупној премији свих врста осигурања учествују са само 7%.

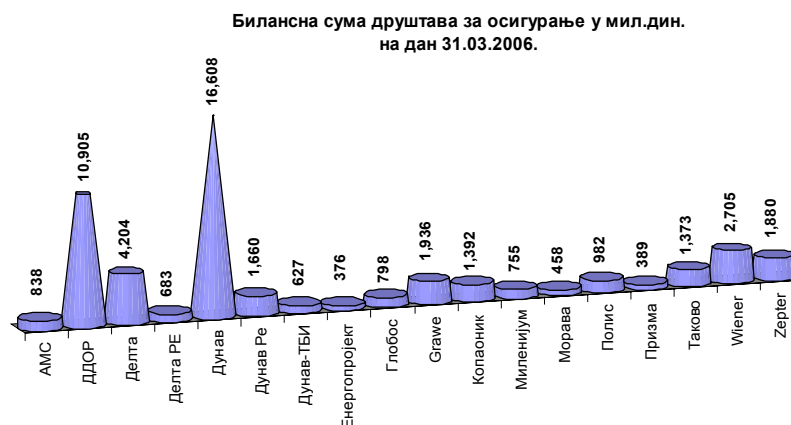
Удео пет друштава која су у већинском страном власништву у укупном портфељу је 12% у 2005, односно 11% у првом тромесечју 2006. год.. Значајно је учешће њихове премије живота у укупној премији живота свих друштава. У 2005. год. је износило 71%, а у првом тромесечју 2006. год 64%.

Билансна сума и билансна структура

Билансна сума

Обим пословања сектора осигурања, мерен билансном сумом друштава са дозволом за рад, у поређењу са 2005.год., повећан је у првом

тримесечју 2006. године за 5%, односно са 46,4 млрд.дин. на 48,6 млрд.дин.

Структура активе

У структури активе друштава за осигурање са стањем на дан 31.3.2006. године, 58,2% односи се на обртну имовину (од чега на потраживања по премијама 21,5%, а на краткорочне финансијске пласмане 24,4%), док се 41,8% односи на сталну имовину (од чега 27,7% на некретнине, а 13,2% на дугорочне финансијске пласмане).

У поређењу са 2005.год. када је учешће сталне имовине било веће и износило 50,2% (од чега учешће некретнина 36,2%, а учешће дугорочних финансијских пласмана 12,9%), а учешће обртне имовине износило 49,3% (од чега учешћа потраживања по премијама и на краткорочне финансијске пласмане по 18%), може се закључити да је тренд побољшања структуре активе започет 2005. године настављен и у 2006. години.

Пад учешћа некретнина у структури активе на дан 31.3.2006. год. последица је продаје две велике некретнине једног друштва за осигурање.

Имајући у виду, међутим, чињеницу да је на тржишту осигурања доминантно неживотно осигурање, у коме су обавезе за штете по правилу краткорочне, структура активе, иако побољшана у првом тримесечју 2006. године, и даље је неповољна, јер се њен највећи део (27,7%) и даље односи на некретнине, постројења и опрему, што представља значајан степен имобилизације средстава друштава.

Структура пасиве

У структури пасиве на дан 31.3.2006. године техничке резерве исказују учешће од 50%, а капитал и резерве 38,3%.

У поређењу са структуром пасиве у 2005. години, када су претежно учешће у пасиви од 49,3% исказивале техничке резерве, а капитал и резерве учешће од 40,1%, уочава се да друштва у првом тромесечју 2006. године настављају са смањивањем учешћа свог капитала у корист повећаних издвајања средстава у техничке резерве. Истовремено са релативним падом учешћа капитала у структури пасиве, капитал и резерве су у у првом тромесечју 2006. године исказали мали номинални пораст у односу на 2005.годину.

С друге стране, техничке резерве, које друштво за осигурање користи за покриће обавеза према осигураницима, су на дан 31.3.2006. год. износиле 24,4 млрд.дин. и, у поређењу са 2005. год. када су износиле 22,9 млрд дин, исказале пораст од 7%, што је, заједно са адекватним улагањима ових резерви, од највећег значаја за сигурност осигураника.

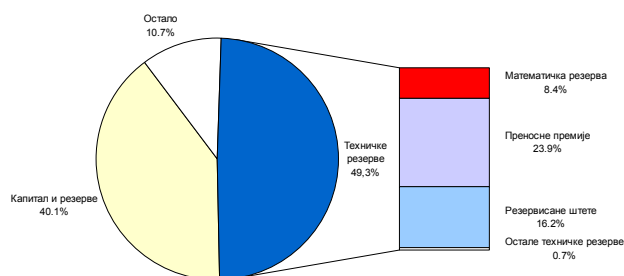
Наставак повећавања техничких резерви у првом тромесечју 2006. године је у великој мери резултат успостављања јединствених критеријума за обрачун техничких резерви, прописаних од Народне банке Србије, као и стриктних контрола адекватности издвајања у техничке резерве, што је условило напуштање лоше праксе осигуравача да знатно потцењују ове резерве и тиме угрожавају интересе осигураника и корисника осигурања.

Структура техничких резерви условљена је структуром портфеља осигуравача, односно ниским учешћем животних осигурања у укупном портфељу друштава за осигурање. Највећи део **укупних** техничких резерви у првом тромесечју 2006. године чине преносне премије (52,1%), а затим резервисане штете (28,9%), што чини више од 80 % техничких резерви. У поређењу са 2005. год. преносне премије бележе пораст од 17%

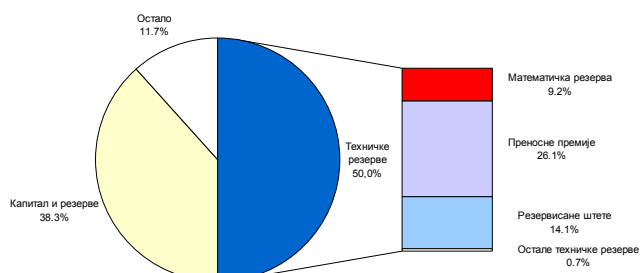
што се може тумачити порастом преносне премије осигурања имовине од 59%. Ова осигурања се углавном уговарају почетком године, па је самим тим и преносна премија по овим уговорима тада највећа.

Од укупних техничких резерви на саосигурање, реосигурање и ретроцесију се односи 14%.

Структура пасиве на дан 31.12.2005. године

Структура пасиве на дан 31.3.2006. године

Покривеност техничких резерви

У циљу обезбеђења заштите интереса осигураника и трећих оштећених лица, односно благовремене исплате штета, међутим, није довољно само формирање адекватног нивоа техничких резерви, већ и њихово улагање на начин који обезбеђује измирење преузетих обавеза у целини и у року како у садашњем, тако и у будућем периоду. Да би било способно да одговори својим обавезама, друштво је дужно да средства улаже зависно од врста осигурања које обавља, водећи рачуна о рочности обавеза, профитабилности и дисперзији улагања.

У првом тромесечју 2006. године техничке резерве животних осигурања друштва која се баве пословима осигурања највећим делом биле су покривене обвезницама којима се тргује на тржишту (32%) и хартијама од вредности (27%). У структури покрића техничких резерви неживотних осигурања најзаступљеније је улагање у депоновање код банака са 24%. Следе инвестиционе некретнине са 14%, што је близу стандардима Европске уније, а и нашој законској регулативи.

Код друштва која се баве пословима реосигурања у структури улагања техничких резерви неживотних осигурања преовлађују обвезнице којима се тргује на тржишту (34%) и потраживања за недоспеле премије саосигурања и реосигурања (26%).

Показатељи пословања

Солвентност

Солвентност друштва за осигурање зависи од довољности техничких резерви за преузете обавезе као и од довољности гарантне резерве као вида заштите осигураника у случају непредвиђених губитака у пословању, односно као амортизера за губитке који нису покривени техничким резервама.

Законом о осигурању, почев од 30.06.2005. године први пут је у Србији уведена обавеза друштава да одржавају гарантну резерву на нивоу који је изнад маргине солвентности.

Подзаконском регулативом, сачињеном у складу са директивама Европске уније, маргина солвентности се од јуна 2005. год. обрачунава на основу критеријума који уважавају врсту послова којима се друштва за осигурање баве, као и обим пословања и штете у трогодишњем периоду.

Маргина солвентности на дан 31.3.2006. год. у Србији је износила 10 млрд.дин., а гарантна резерва 17,3 млрд.дин.

Ликвидност

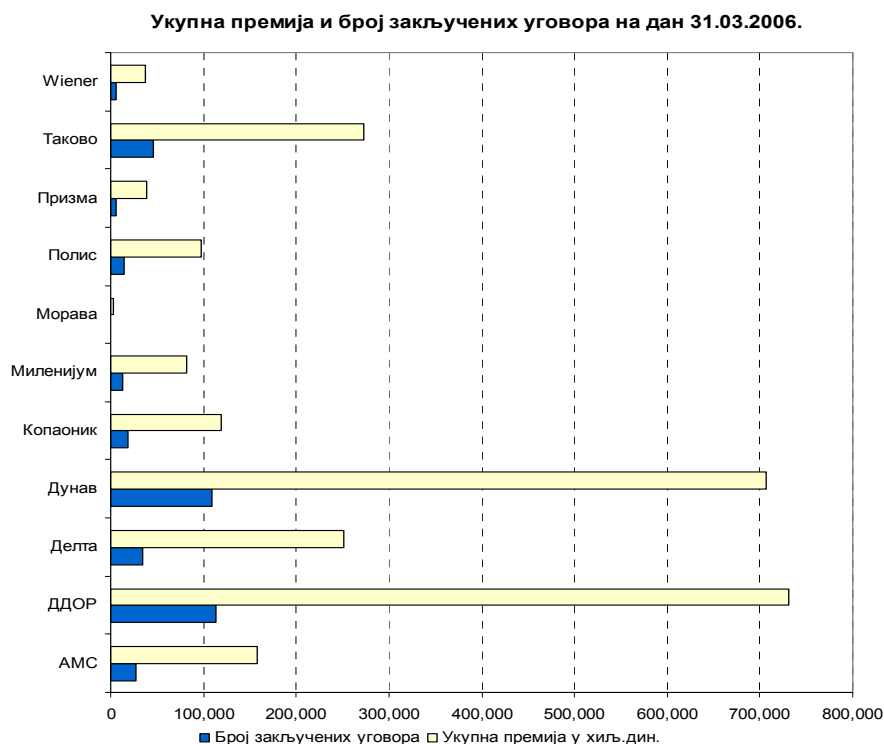
Ликвидност друштава за осигурање мерена као однос краткорочних средстава и краткорочних обавеза (укључујући и резервације за будуће штете и резервације за нерешене штете) расте са 1,02% у 2005. год. на 1,16% у првом тромесечју 2006. године.

Пораст ликвидности се може објаснити побољшањем структуре активе у првом тромесечју 2006. год. у којој некретнине, потраживања и дугорочни пласмани учествују са 62,4%, док је ово учешће у 2005. год. износило 67,1%.

Аутоодговорност

Обавезним осигурањем власника моторних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима у првом тромесечју 2006. године се бавило 11 друштава.

И у овом сегменту, као и код осталих врста осигурања, присутна је концентрација портфеља (два највећа друштва покривају 58% тржишта), што се види из следећег графикана.

Закључак

Из свега наведеног произилази да се наставља позитиван тренд стања и развоја на тржишту осигурања, започет у 2005. години.

Народна банка Србије ће наставити са активностима на:

- даљој стабилизацији тржишта осигурања, кроз предузимање мера и успостављање и развој функције супервизије над сектором и
- креирању основе за развој сектора осигурања, кроз инсистирање на јачању корпоративног управљања и повећање транспарентности рада Народне банке Србије и друштава, а све у циљу заштите интереса осигураника.